

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ПОЛІТИЧНУ РЕПУТАЦІЮ ДЕРЖАВИ

Ярмусь Вікторія **Актуальність дослідження.** На сьогодні, у зв'язку з необхідністю України протидіяти агресивній політиці Російської Федерації, існує потреба для нашої держави позиціонувати себе на міжнародній арені за допомогою засобів культури.

В цій неоголошеній інформаційній війні ефективним зброєю, а також стратегією виявилась культура. І через необхідність оперативно вирішувати питання національної безпеки, позитивного міжнародного іміджу, налагодження глобальних комунікацій, все більш актуальним та дієвим напрямком державної політики визнається саме культура.

Дослідженням політико-культурного феномену займалися наступні науковці: М. Каммінгс, Є. Онух, М. Хартмонд, А. Кльонова, Т. Пересунько, О. Лазоркіна, С. Малоросіянова, А. Єрмоленко, О. Майборода, І. Поліщук, В. Бортніков, О. Розумна та ін.

Мета дослідження: осмислити взаємозв'язок культури та політики на глобальному рівні теоретично.

Завдання дослідження: аналіз розвитку культурної дипломатії в сучасній Україні та впливу культури на політичну репутацию держави.

Об'єкт дослідження: аналіз ролі культури в дипломатії

Предмет дослідження: особливості впливу політичної культури на державу, політико-культурний феномен в Україні.

Одним із різновидів сучасної дипломатії є культурна дипломатія, яка є важливим напрямом державної політики і сприяє соціальному, культурному та економічному розвитку держави, поширенню інформації про країну через проведення культурних і мистецьких заходів, діяльність культурних інституцій, популяризацію мистецтва, культурної спадщини тощо. Культурна дипломатія формує позитивний імідж держави у світі, сприяє розвитку та зміцненню міждержавних відносин. Від того, наскільки ефективно функціонує культурна дипломатія держави, залежить її успіх на міжнародному рівні, захист національних інтересів [2, с. 2].

У світі триває глобалізація і вона охоплює всі сфери життя суспільства, також і культуру. Вона постає зовнішнім фактором, що сильно впливає на напрям культурних процесів та їх характер в окремому суспільстві. Зараз дедалі більше поширюються ідеї про те, щоб стандартизувати матеріальні потреби людини, її духовні цінності та існування людей в цілому, тобто розробити так звану «масову культуру». А саме тому важливим та актуальним завданням культурної дипломатії на національному та інтернаціональному рівнях полягає спрямування впливу глобалізаційних процесів на розвиток національних культур та збільшення можливостей для їх розвитку. Це і зумовило зростання уваги до питань культурного розвитку людства [1, с. 13].

В першу чергу культурна дипломатія держави повинна спиратись на культурні запити суспільства, йти в ногу із сучасними світовими культурними тенденціями, а також брати участь у формуванні, осмисленні суспільного культурного розвитку, продукуванні нових ідей. Практика показує, що міжкультурна комунікація є потужним чинником лобювання зовнішньополітичних інтересів держави за допомогою продукування національних культурних цінностей [2, с. 2]. Культурна дипломатія завжди є ефективною складовою загальної міжнародної політики у розвинених індустріальних державах. Там, де в побудові відносин з іншими країнами немає системної стратегії, ставлення до культури протилежне: ніби це щось неважливе, факультативне, що фінансується за залишковим принципом, бо не дає безпосереднього матеріального, чиновницького чи бізнесового зиску. Саме таку картину роками спостерігаємо в Україні. Практика показує, що українська культура представлена на міжнародному рівні невеликими культурними проєктами, існує невелика кількість культурних центрів, які створили українці за кордоном [2, с. 4].

Відомий фахівець з культурної і публічної дипломатії та колишній директор Польського Інституту в Києві і Нью-Йорку Єжи Онух стверджує, що якщо Український Інститут створювати для ефекту, то працювати він не буде. «Україні варто розпочинати культурну дипломатію як всередині так і назовні країни, і стартувати треба з пілотного проєкту, котрий в процесі реалізації укомплектує штатну модель Інституту», - впевнений він. Інакше бюрократична машина почне себе захищати. Окрім того, в культурній промоції не припустима побудова фальшивих брендів, а державі варто уникати пропагандистських методів [3].

Актуальна нині проблема інституалізації культурної дипломатії України полягає не лише у відсутності політики промоції та системної підтримки культурних ініціатив, відсутньому браку ресурсу (адміністративного, фінансового, кадрового). Ця проблема проявляється як критична нестача фахового бачення цієї політики [5, с. 7].

Політична поведінка громадян сучасної України характеризується впливом політичних орієнтацій, типів поведінки, певних стереотипів, що сформувались за часів радянської влади. Незважаючи на це, останнім часом спостерігається досить висока активність громадян під час виборчих кампаній, опитувань громадської думки, інших суспільно-політичних акцій, що є ознакою демократичного розвитку суспільства [7, с. 2].

Зазвичай, інформація, яка поширюється про Україну на міжнародній арені, переважно стосується минулого українського народу та його традиційної культури. Розвиток громадянського суспільства та актуальної культури залишається поза увагою. У більшості випадків активність культурних центрів передбачає суто формальні заходи, пов'язані з обмінами делегаціями, невинувато велику частину яких становлять чиновники дипломатичних служб чи профільних міністерств. Але це створює лише видимість роботи, ставить під сумнів її змістовну частину та доцільність загалом. Діяльність культурно-інформаційних центрів має змінитися, виходячи за рамки поширення інформації про Україну, ставлячи за мету щонайменше перспективи культурного співробітництва [6, с. 11].

Висновки. На даний момент для держави існує необхідність вирішувати питання національної безпеки, іміджу на міжнародній арені, налагодження комунікацій на глобальному рівні. Саме тому культурна дипломатія стає все більш актуальною як напрямок політики держави. Якщо в системі державної політики закріплена і політична культура, то це позитивно впливатиме на питання національної безпеки та міжнародного іміджу, позначиться на внутрішній стабільності держави, спроможності бачити та планувати майбутнє, а також відкриватимуться перспективи економічного, соціально-культурного розвитку держави.

Культура виступає своєрідним інформаційним фільтром суспільства. Зміни економіки, суспільно-політичного устрою мають поєднуватись із змінами в політичній культурі. Україна за Конституцією демократична держава. Без демократичної культури неможливе формування розвинутої демократії. Демократична політична культура визначає характер політичного процесу. Проблема культури все частіше розглядається як домінуюча з позиції розвитку всієї цивілізації.

На даний момент можна стверджувати, що в Україні культурна дипломатія лише розпочинає свій активний розвиток, але на сьогоднішні перешкодами для її розвитку є багато проблем, зокрема, відсутність єдиної координації роботи різних культурних центрів та єдиної державної стратегії.

Список використаних джерел

1. Дахній З. Культурний фактор впливу на політичну репутацию держави. Актуальні проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. Львів. 2018. 161 с.
2. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах. *Політичні науки*. Випуск 3. №1. 2017. с. 25-30
3. Єжи Онух. *Культурна дипломатія – це продаж іміджу країни засобами культури*. Інтерв'ю з України. URL: <https://rozmova.wordpress.com/2020/10/17/ezhy-onukh/>
4. Розумна О. П. Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи. Київ: НІСД, 2016. Відділ гуманітарної безпеки. 53 с.
5. Розумна О. П., Черненко Т. В. Політика культурної дипломатії: стратегічні пріоритети для України. *Збірник науково-експертних матеріалів. Серія «Гуманітарний розвиток»*. Випуск 5. Київ, 2016. 92 с.
6. Царенко О. О. Панорама політологічних студій. *Науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету*. Випуск 10, 2013. с. 2-5